

Pro smutnou paní

Napsal uživatel Tomáš Pohl
Pátek, 20 Říjen 2006 04:00

(k jubileu paní Hany Hegerové)

Nevím, čím to je, že v říjnu slaví tolik lidí, které mám moc rád, svá výročí narození. Nemá smysl pátrat po příčině, numerologie mi nikdy nic neříkala. Víím jen, že 20. října 1931 se bratislavskému bankovnímu řediteli Farkašovi narodila dcera, které dali i na tu dobu a na Bratislavu nezvyklé jméno Carmen. Carmenina maminka byla za svobodna Čelková, což není jen informace pro úplný životopis. Jak se později přiznala o trošku starší Carmen, již vystupující na pódiiích jako Hana, její maminka nejpozději do pěti odpoledne musela sedět v kavárně secesního a přepychového bratislavského hotelu Carlton.

Kdo zná trochu Bratislavu dá mi za pravdu, že je to město se zvláštním duchem místa - geniem loci. V Bratislavě se mísí duch Vídně a Budapešti, vždyť k dobrému tónu patřilo mluvit u sachru a kávy maďarsky. Patřila sem i židovská čtvrť, jejíž obyvatelé zmizeli většinou v plynových komorách Osvětimi a jejich domy byly zbourány, aby mohlo být v sedmdesátých letech minulého

Hana Hegerová

foto: Vítek Školník Urban ©

století postaveno předmostí mostu Slovenského národního povstání. K Bratislavě patřila výšková budova Manderláku, v němž byla kavárna otce Júlia Satinského, parník zvaný "properel", tanga Františka Krištofa Veselého, vinárny, kterým se říkalo a říká viecha i tramvaj jedoucí až do Vídně.

Malá Carmen vyrůstala v dobré rodině. Zcela úmyslně neužívám před přívlastkem dobré obvyklý výraz "takzvaně". Ve stejně dobré rodině se narodila například v Praze Eva Olmerová. Dobrá rodina pro mě znamená vzdělání a slušnost a nikoliv jen hmotné bohatství nahrazující zbohatlickým buranům nedostatek vlastností zvaných nečesky, ale výstižně, Kinderstube. Carmen chodila jako správně vychovávaná holčička do baletu a její křestní jméno si prý prosadila její babička, velká milovnice oper. Carmen chodila i do německé mateřské školy, takže zde byl položen základ jejím širokým jazykovým znalostem. V baletu Národního divadla dokonce účinkovala.

Pro smutnou paní

Napsal uživatel Tomáš Pohl
Pátek, 20 Říjen 2006 04:00

Jenže pak i do Bratislavy přišel únor 1948. Gustáv Husák, pozdější politický vězeň a poslední prezident socialistického státu, který před válkou i během ní jako zkušený advokát popíjel se svým dobrým známým Alexanderem Machem, pomohl "vítězný únor" navzdory "reakci", k níž patřil i Carmenin otec, prosadit. Pro úplnost dodávám, že Alexander Mach, zvaný Šaňo, byl za Slovenského štátu ministrem vnitra a patřil k těm, kteří prosadili rasové zákony. Po válce dostal, snad i díky svému dobrému známému, "jen" doživotní žalář.

Carmen díky svému špatnému třídnímu původu nevystudovala vysokou školu, ale zajímala se o herectví. Po maturitě na gymnáziu v Komárně vystřídala několik profesí a vystudovala i hereckou odbornou školu. Několik let hrála v divadle Petera Jilemnického v Žilině. V roce 1954 hrála již jako Hana Čelková hlavní roli ve filmu Jiřího Krejčíka Fróna. Byť jde o film na téma přerod lidí na nové vesnici, je na něm znát rukopis génia filmové režie. Nebyl to jediný film, v němž Hana, od roku 1960 pod jménem Hegerová, hrála. Pro mě, krom hudebních snímků, zůstává vrcholem její hlavní role v Kachyňově Naději z roku 1963. Hana Hegerová zde hrála ženskou část páru životních ztroskotanců, spolu s nezapomenutelným Rudolfem Hrušínským.

Přemýšlím, kdy jsem poprvé začal Hanu Hegerovou vnímat? Počátek své pěvecké dráhy krátce prožila koncem padesátých let v Bratislavské Tatra revue, kde účinkoval orchestr Silvestera "Siloše" Pohanky. Pak už to byla Praha, nejprve Rokoko, Alhambra a od roku 1961 Semafor. Přiznám se, že Hana Hegerová stála tehdy v řadě pěveckých božstev v duši dvanáctiletého kluka někde na konci. Ve filmu Kdyby tisíc klarinetů z roku 1964 jsem se tehdy nemohl dočkat, až Hana Hegerová dozpívá šanson o stoupající horečce, za doprovodu mladého Rudolfa Rokla s cigárem v koutku úst. Dnes při téhle písničce nedýchám. Kromě Jiřího Šlitra a Jiřího Suchého se začalo u paní Hegerové od roku 1958 objevovat i jméno vynikajícího textaře Pavla Kopty. Prvním textem na Šlitrovu melodii je Dnes naposled, příběh z cirkusu.

Semafor a bývalé Československo byly ale paní Hegerové malé. Po zájezdech do tehdejší Německé spolkové republiky si ji všiml Wolf Wilmar, německý písničkář, a poté i pan Vojsa, majitel kabaretu ve Stuttgartu. Jenže nezůstalo jen u tohoto zahraničního angažmá. Paní Hegerové si všiml i pan Bruno Coqatrix, když v Alhambře zpívala píseň Milord z repertoáru Edith Piaf a v roce 1967 stála paní Hegerová na pódiu pařížské Olympie, která má pro šanson asi stejnou váhu, jakou má pro country Nashville.

Šel čas a já jsem měl paní Hegerovou čím dál víc rád, třeba i pro její roli tety z Liverpoolu v Dobře placené procházce, režírované v roce 1966 Milošem Formanem. Jenže šel čas a normalizace a písně paní Hegerové se staly pro mě ostrovem uprostřed šedi. Kupoval jsem všechna její vinylová LP a pouštět si je, to byl svátek. Paní Hegerová byla pro mě synonymem písně, které se v Čechách už dlouho říká šanson. U této zpěvačky nelze obdivovat její brilantní

Pro smutnou paní

Napsal uživatel Tomáš Pohl
Pátek, 20 Říjen 2006 04:00

hlas, nemá jej. Ale výběr písní a jejich přednes neměl v té ošklivé době obdoby. Paní Hegerová jako jedna z prvních zazpívala píseň od Bulata Okudžavy Příběh Váni. Dnes můžeme tuto píseň slyšet v repertoáru kapely Jarret ve svérázné úpravě. Nemá zde smyslu počítat vydaná LP a CD. Mrazilo mě při písni Rozvod, broukal jsem si Rozpočítadlo o lásce, uvědomoval jsem si krutou pravdivost Svatební na slova Jaroslava Seiferta. Byl tu přebásněný Brel, Leo Ferré a další slavná jména mistrů francouzského šansonu, byla a je tu hudba Petra Hapky, poznatelná po prvních taktech.

Paní Hegerová měla vždy vyprodáno a nikdy nebyla laciná. Měla a má zvláštní půvab malé ženy, občas přezdívané smutná paní. Občas měla ke smutku důvod, třeba tehdy, kdy poznala, jak chutná půlroční pobyt v pankrácké věznici. Stejný pocit ostatně poznala opakovaně i Eva Olmerová. Paní Hegerová nikdy nedávala informace o svém soukromí, protože na rozdíl od mediálních nul nikdy nepotřebovala berličky bulváru.

Hana Hegerová je fenomén, krasosmutný meteor na obloze hudby a poezie. Na oslavu svých narozenin v Národním divadle si pozvala jako hosta zpěvačku Radůzu. Někteří novináři ihned začali psát, že Radůza je jakousi nástupkyní Hany Hegerové. Nesouhlasím, to se jen dříve narozená zářivá planeta potkala s později narozenou planetou a výsledkem je krásná symbióza.

Paní Carmen, přeji vám splnění všech přání, která se vám ještě nestačila splnit. Díky, že jste.